

พระมุนุเวทย์วิมลนาท (มุนุเวทย์ สุมาวงศ์)

ประธานศาลฎีกา

พ.ศ. ๒๔๕๖ - ๒๕๐๑

พระมณูเวทย์วิมลนาท

พระมณูเวทย์วิมลนาท นามเดิม มณูเวทย์ สุมาวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๐ ที่ตำบลตรอกพระยาไกร อำเภอจักรวรรดิ จังหวัดพระนคร เป็นบุตร นายเส็ง และนางเพ็ญ สุมาวงศ์ มีภริยาชื่อ คุณหญิงมณูเวทย์วิมลนาท นามเดิม แฉล้ม ยุวบูรณ์ และนางชลอจิตต์ สุมาวงศ์ (สกุลเดิม ยุวบูรณ์)

ท่านได้เริ่มการศึกษาชั้นประถมศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ที่โรงเรียนวัดบพิตรภิมุข ศึกษาชั้นมัธยมจากโรงเรียนวัดราชบูรณะและโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ สอบไล่ได้ทุนเล่าเรียนหลวงและโอนเป็นนักเรียนของกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗ กระทรวงยุติธรรมส่งไปเรียนกฎหมายที่สำนักศึกษากฎหมาย GRAY'S INN ณ ประเทศอังกฤษ สำเร็จการศึกษาได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ ต่อมาสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ และได้รับพระราชทานปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๖

พระมณูเวทย์วิมลนาทได้เริ่มฝึกหัดผู้พิพากษาเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๖๓ ต่อมาวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๔๖๔ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม ปฏิบัติราชการประจำศาลพระราชอาญา และย้ายมาประจำที่ศาลไปริสภาที่ ๑ หลังจากนั้นไปช่วยราชการที่ศาลมณฑลจันทบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี แล้วย้ายมาประจำที่ศาลไปริสภาที่ ๒ และศาลไปริสภาแผนกต่างประเทศ และเป็นผู้พิพากษาไปริสภา ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลนครไชยศรี ตามลำดับได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลภูเก็ต เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๗๕ จากนั้นก็มาเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลพระราชอาญาและศาลคดีต่างประเทศเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๗๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๒ เป็นอธิบดีศาลอุทธรณ์ซึ่งต่อมา

เปลี่ยนชื่อตำแหน่งเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ระหว่างดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ กระทรวงการต่างประเทศขอยืมตัวให้ไปช่วยราชการ และได้โอนไปรับราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศตำแหน่งอัครราชทูตพิเศษประจำกรุงลอนดอน เมื่อ ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นอัครราชทูตพิเศษมีอำนาจเต็มประจำประเทศ อังกฤษ เดนมาร์ค นอร์เวย์ และสวีเดน เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๘๓ ต่อมาประเทศไทยประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงกลับมาประเทศไทยเป็นอัครราชทูตประจำกระทรวงเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๔๘๕ ได้โอนกลับมาเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๖ และได้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๖ จนกระทั่งเกษียณอายุเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๑

พระมณูเวทย์วิมลนาทได้รับพระราชทานยศและบรรดาศักดิ์ตามลำดับดังนี้

วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๖๓	รองอำมาตย์เอก
วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๖๔	หลวงมณูเวทย์วิมลนาท
วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๔๖๗	อำมาตย์ตรี
วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๔๗๑	อำมาตย์โท
วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๗๒	พระมณูเวทย์วิมลนาท

ดังนี้

พระมณูเวทย์วิมลนาทได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามลำดับ

วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๔๖๖	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
วันที่ ๑ มกราคม ๒๔๖๗	เหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา
วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘	เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ ๗
วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๗๓	จตุรดาภรณ์มงกุฎไทย
วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๗๔	เหรียญฉลองพระมหานคร
วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๗๗	เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๘๐	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๘๒	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๘๘	เหรียญจักรพรรดิมาลา
วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๙๒	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๙๓	เหรียญบรมราชาภิเศก (ทอง)
วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๙๗	มหาวชิรมงกุฎ
วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๙๘	ทุติยจุลจอมเกล้า
วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๐	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๐๘	ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ

ในระหว่างรับราชการ พระมณูเวทย์วิมลนาทได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น เป็นกรรมการสอบไล่กฎหมายของโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม, ผู้บรรยายวิชากฎหมายชั้นปริญญาตรีและปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ได้เขียนคำสอนชั้นปริญญาตรีวิชาธรรมนุญศาลยุติธรรมพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ให้กับมหาวิทยาลัยนั้น, เป็นกรรมการสอบไล่วิชากฎหมายนิสิตแผนกนิติศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและกรรมการสอบไล่กฎหมายชั้นปริญญาตรีและปริญญาโทของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, กรรมการไต่สวนเรื่องพระยามโนปกรณ์นิติธาดาปิดสภาผู้แทนราษฎร, เป็นกรรมการศาลพิเศษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ และ พ.ศ. ๒๔๘๑, กรรมการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, กรรมการประมวลข้อบังคับและระเบียบศาล, กรรมการที่ปรึกษาแห่งเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความ, กรรมการตุลาการตั้งแต่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๗๗ ถึง ๒๑ มีนาคม ๒๕๘๒ และตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๘๖ ถึง ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๐, กรรมการร่างกฎหมายตั้งแต่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๗๗ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๘๓ และตั้งแต่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๘๖ ถึง ๔ มิถุนายน ๒๕๐๑, กรรมการประมวลข้อบังคับและระเบียบศาล, กรรมการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, นายทะเบียนและกรรมการ

สอดคล้องความประพฤตินายความ, นายทะเบียนและกรรมการพิจารณาข้อบังคับ
มรรยาทนายความ, กรรมการตรวจพิจารณาข้อสังเกตของนานาประเทศเกี่ยวกับ
ประมวลกฎหมายไทย, ประธานกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ
ตุลาการสามัญชั้นโทอันดับ ๓, กรรมการในคณะกรรมการรถไฟ, นายทะเบียน
เนติบัณฑิตยสภา, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการธุรการ, กรรมการตรวจ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระธรรมนูญศาลยุติธรรม, กรรมการ
ปรับปรุงส่งเสริมวินัยของชาติ, กรรมการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, กรรมการสอบสวนพฤติการณ์ในการที่สมเด็จพระ-
เจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต, กรรมการสภาพิจารณาภาพยนตร์, กรรมการ
โดยคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, กรรมการสอบความรู้
กฎหมายของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการพิจารณา
ดำเนินการจัดตั้งศาลเด็กและการอบรมสงเคราะห์เด็ก, กรรมการปรับปรุงแก้ไข
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕, กรรมการพิจารณาวางนโยบาย
ของกระทรวงยุติธรรม, กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย, ประธานกรรมการตรวจร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา
ในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๕, ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๓, กรรมการผู้ทรง
คุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ ๒๐ เมษายน ๒๔๙๕ จนเกษียณ
อายุราชการ, กรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของรัฐบาล, กรรมการ
วิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกาศใช้ประมวล
กฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๕ ร่างประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๕ และร่าง
พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๕, กรรมการสำรวจ
การออกโฉนดที่ดิน, กรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม, กรรมการ
พิเศษเพื่อพิจารณาอนุสัญญาต่าง ๆ, นายกรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธาน

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, ประธานกรรมการคณะกรรมการตุลาการระหว่าง ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ ถึง ๔ มิถุนายน ๒๕๐๑, ประธานสาขาที่ ๑ ของการประชุมสัปดาห์แห่งการป้องกันอาชญากรรม (พ.ศ. ๒๔๙๗), ประธานกรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๕, อนุกรรมการวางโครงการและจัดสร้างพระรูปกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์, กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร, ประธานกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างศาลฎีกา, กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ, กรรมการชำระสะสางประมวลกฎหมาย, กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ..... กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ..... กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐ และนายกเนติบัณฑิตยสภา

โดยที่พระมณูเวทย์วิมลนาทเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายและการต่างประเทศมาก แม้เกษียณอายุราชการแล้ว พระมณูเวทย์วิมลนาทก็ยังคงได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย การต่างประเทศและรัฐสภาที่สำคัญอีกมาก อาทิเช่น ได้รับเลือกตั้งให้เป็นกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ ๒๒ มกราคม ๒๕๐๓ และได้รับเลือกตั้งเช่นนั้นต่อมาอีกหลายครั้งจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๕, ได้รับเลือกตั้งให้เป็นกรรมการเนติบัณฑิตยสภาและได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายของเนติบัณฑิตยสภาตลอดมาจนถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๔, เป็นประธานสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๗, เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตลอดมาจนถึง ๒๙ เมษายน ๒๕๑๕, เป็นกรรมการร่างกฎหมายและประธานกรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตลอดมา

จนถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๒ เป็นประธานกรรมการคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, กรรมการในคณะกรรมการตรวจพิจารณาคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในกรณีเขาพระวิหาร, กรรมการพิจารณาชำระสะสางประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, ประธานกรรมการ คณะกรรมการพิเศษเพื่อพิจารณาร่างประมวลรัษฎากร, ประธานกรรมการคณะกรรมการสอบสวนมรดกของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์, กรรมการดำเนินการตามคำสั่งให้ทรัพย์สินในกองมรดกของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และทรัพย์สินของท่านผู้หญิงวิจิตร ธนะรัชต์ตกเป็นของรัฐ, เป็นกรรมาธิการวิสามัญของสภารัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมการประกันวินาศภัย พ.ศ. และพระราชบัญญัติควบคุมการประกันชีวิต, กรรมาธิการร่วมของรัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหนายความเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗, กรรมาธิการร่วมของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑, ที่ปรึกษาในคณะที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒, ประธานกรรมการสมาคมกิจการวิเทศสัมพันธ์และกฎหมายระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย, ประธานกรรมการเตรียมการสัมมนากฎหมายธุรกิจของเนติบัณฑิตยสภา, ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภาไปร่วมการประชุมของสมาคมนักกฎหมายเอเชียและแปซิฟิกตะวันตก ครั้งที่ ๒ ณ กรุงมนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔, ประธานที่ปรึกษาในคณะที่ปรึกษาฝ่ายอำนวยการศึกษาและสาธารณสุข กองบัญชาการคณะปฏิวัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕, กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ ๓๐ เมษายน ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๙, ประธานกรรมการสรรหาผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗, กรรมการมรยาทหนายความ ตั้งแต่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ถึง ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕, เป็นกรรมการพิเศษเพื่อพิจารณา

อนุสัญญาต่าง ๆ ตลอดจนตั้งแต่เกษียณอายุราชการจนถึงปัจจุบันและได้รับโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกฝ่ายไทยในศาลประจำอนุญาโตตุลาการ ณ กรุงเฮก เป็นเวลาคราวละ ๖ ปี ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๙ โดยได้รับโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งต่อเช่นนี้อีก ๒ ครั้ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ และ พ.ศ. ๒๕๒๒

ทางด้านรัฐสภานั้น พระมณูเวทย์วิมลนาทได้รับโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒, เป็นสมาชิกวุฒิสภาครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๘, เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๕, เป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖, เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๖ และเป็นสมาชิกวุฒิสภาอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมาธิการสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในคณะกรรมการวิวัฒนาการวัฒนธรรมและสังคม เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๖ เป็นกรรมาธิการสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๗ เป็นกรรมาธิการสามัญของวุฒิสภาในคณะกรรมการการต่างประเทศ คณะกรรมาธิการการปกครองและคณะกรรมการการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ นอกจากนี้แล้วยังได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยไปร่วมการประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๕๗ ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย ระหว่างวันที่ ๒๘ ตุลาคม ถึงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ด้วย

พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิสงคราม (บุญจ้วน บุญยะปานะ)
ประธานศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๐๑